

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ”
(для бакалаврів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

Підготовлено професором кафедри філософії *О. В. Пустовітом*

Затверджено на засіданні кафедри філософії
(протокол № 17 від 29.10.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пустовіт О. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Історія європейської культури” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 20 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, плани самостійної роботи відповідно до змістових модулів дисципліни, тести, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Видатний німецький філософ Г. В. Ф. Гегель (1770–1831) зазначає, що освіта — це коротке проживання історії певної культури в межах окремого життя. Його співвітчизник О. Шпенглер (1880–1936) у своїй головній праці “Занепад Заходу” (1918) пише, що кожне непересічне особисте життя з необхідністю повторює всі епохи тієї культури, до якої воно належить. Таким чином, європейець, навчаючись, повинен, щонайменше, оволодіти спадщиною європейської культури.

Україна розташована в центрі Європи, отже, кожен українець має бути добре обізнаний з європейським культурним спадком.

Пропонований курс складений за історико-хронологічним принципом: розглядаються античність, середньовіччя, Відродження, доба бароко (XVII ст.), Просвітництво, Романтизм і ХХ ст. Дві теми присвячено елементам загальної теорії культури.

Основи курсу викладаються в посібнику О. В. Пустовіта “Історія європейської культури”, виданому в МАУП 2004 року.

У подальшому тексті при формулюванні завдань маємо посилання до відповідних сторінок цього видання.

ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ дисципліни “ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ”

Змістовий модуль І. Основи загальної теорії культури

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

Історизм і соціальність культури

Походження і зміст терміна “культура”. Культура і природа. Природні і культурні аспекти людського існування. Культура і людське суспільство: соціальність культури. Роль виховання і освіти в соціалізації людини. Культура й історія: історизм культури. Історичні етапи становлення європейської культури.

Література [6; 8; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 64]

Тема 2. Основи загальної теорії культури. Особистість та індивідуальність. Знакова природа культури

Єдність індивідуального і колективного начал у культурі. Людина в аспекті суспільного буття (persona, особистість) і людина в аспекті неповторної екзистенції (individuum (“неподільність”), індивідуаль-

ність). Єдність і відмінність цих двох аспектів людського буття. Все-загальне і неповторне в бутті людини: риторика і екзистенція. Феномен риторичної культури за О. В. Михайловим і С. С. Аверинцевим. Знакова природа культури.

Література [8; 9; 29; 31; 49; 54; 64]

Опрацюйте гл.1 посібника “Історія європейської культури” (с. 19 – 52). Прочитайте тексти Г. Кнабе, С. Аверинцева.

Перевірте якість отриманих знань, звернувшись до тестових завдань.

Змістовий модуль II. Античність, середньовіччя, Відродження

Тема 3. Космоцентризм античності

Античність – основа європейської культури.

О. Ф. Лосев. 12 тез про античну культуру. Поеми Гомера “Іліада”, “Одіссея” (“першотексти” античної культури, “Біблія греків”). Філософія Платона: непорушність істини.

Раціоналізм античності: Гомер і Евклід. Особливості античної математики як втілення специфіки античної культури: уникання нескінченності.

Література [16; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37]

Тема 4. Теоцентризм християнського середньовіччя

Християнство – основа середньовічної культури. Спадкоємність і протистояння античності і середньовіччя. Теоцентризм як основа середньовічного християнського світогляду. Догмати християнства і проблема протиріччя. Нескінченність як атрибут Бога. Символізм християнського мистецтва.

Література [4; 21; 22; 28; 29; 31; 32; 44; 51; 54; 67; 69]

Тема 5. Антропоцентризм Відродження

Центральність людини у Всесвіті. Зміна картини світу. Ренесанс як синтез (діалог) античності і середньовічного християнства (Л. М. Баткін). Класична країна епохи Відродження – Італія: гегемонія Італії в духовному житті Європи XIV–XV ст. Живопис доби Відродження та його місце в ієрархії мистецтв.

Ренесансний гуманізм: на шляху до поняття особистості.

Північний Ренесанс (Рабле, Монтень, Шекспір). Реформація і раціоналізація духовного життя Європи.

Література [4; 6; 15; 28; 29; 31; 32; 40; 46; 54]

Прочитайте тексти Гомера, Вергілія, Горація, Лосева, Кессиді, Шпенглера,

Фрагмент Біблії (жертвопринесення Авраама), Августина Аврелія, Фоми Аквінського, Інокентія III, Ауербаха, Петрарки, Війона, Шекспіра, Монтеня. Перевірте свої знання, звернувшись до тестових завдань.

Змістовий модуль III. XVII – XX століття

Тема 6. Доба бароко. Наукова революція XVII ст.

Наукова революція: М. Коперник (геліоцентризм), Дж. Бруно (нескінченність Всесвіту), Г. Галілей (дослідження руху), Декарт, І. Ньютон. Зміна картини світу: взаємопов’язані ідеї руху, нескінченності, єдності протилежностей. Осягнення руху: виникнення математичного аналізу. Раціоцентризм як принцип культури Нового часу.

Стилістичний дуалізм мистецтва XVII ст.: бароко і класицизм.

Втілення ідей руху, нескінченності, єдності протилежностей в художній культурі: Монтень і Шекспір – сучасники Галілея. Реформація.

Література [25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 55]

Тема 7. Просвітництво і Романтизм

Французькі енциклопедисти: влада Розуму як панацея. Кант: визначення Просвітництва. Ідея рівності і Французька революція 1789 р. Зближення протилежностей у мистецтві Романтизму. Проблема протиріччя в німецькій класичній філософії і гегелівська діалектика.

Література [25; 28; 29; 31; 32; 36; 54; 56; 69; 70]

Тема 8. Діалектика наполеонівської доби

Європа початку XIX ст.: Велика французька революція, наполеонівські війни, Реставрація у Франції. Вплив революції 1789 р. і Реставрації на генезу Романтизму. Романтизм та ідея особистості. Історизм: сходження від абстрактного до конкретного.

Література [6; 12; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 56]

Тема 9. Романтична іронія як утілення єдності протилежностей

Іронія і протиріччя. Іронія і рух. Іронія і нескінченність. Трагедія романтичного естетизму.

Література [6; 12; 26; 27; 29; 30; 32; 36; 37; 54; 56]

Тема 10. Завершення нового часу

Художня культура другої половини XIX ст. Імпресіонізм у малярстві, музиці і поезії: Дебюссі, Верлен, Мане, Моне, Ренуар. Від імпресіонізму до символізму. Особливості творчого методу імпресіоністів і символістів.

Література [1; 12; 28; 29; 31; 36; 54; 55; 56; 60]

Тема 11. Наука XX ст.

Психоаналіз Фрейда: відкриття підсвідомого. Теорія відносності і квантова механіка. Некласичні логіки. Теорема Гьоделя про неповноту. Трансперсональна психологія і нова концепція природи людини.

Література [1; 5; 6; 28; 29; 31; 53; 54; 55; 56; 60]

Тема 12. Постмодерн

Премодерн, модерн, постмодерн. Плюралізм постмодерна. Неевклідові геометрії як один з витоків плюралізму: відмова від концепції єдиної істини. Нова картина світу: синергетика і глобальний еволюціонізм.

Література [6; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54–56; 63; 69]

Теми 6–12. Опрацюйте текст посібника, починаючи від фрагментів праці Б. Паскаля “Мислі” і до кінця. Кращому засвоєнню класичних текстів може сприяти вивчення 5, 6 розділів посібника “Історія європейської культури” (с. 217–329).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Г. Кнабе про “двоєдність культури” та її протиріччя

1. Рух “вниз” та “вгору” культури, це, за Г. Кнабе:

- а) співвідношення світу повсякденних стереотипів — та світу вищих ідей та образів науки та мистецтва;
- б) співвідношення світу добродетності і світу гріха у людині;
- в) співвідношення матеріального і духовного у культурі;
- г) співвідношення Сходу і Заходу у культурному просторі.

2. Революція, яка докорінним чином перебудувала стосунки “особистості” та “індивідуальності” у культурі, в бік посилення індивідуальності, була завершена:

- а) романтиками у XIX ст.;
- б) християнами у I ст.;
- в) людьми античності;
- г) людьми Стародавнього Сходу.

3. Коли давньоримський філософ Сенека закликає: “Відвоюй себе у себе самого”, він мав на увазі:

- а) посилення індивідуального за рахунок особи, залежної від суспільства;
- б) нехтування суспільними інтересами на користь індивідуальних примх;
- в) посилення часу відпочинку за рахунок виконання суспільних обов’язків;
- г) зосередження на внутрішніх цінностях людини на протигагу зовнішніх, суспільних.

Г. Кнабе про карнавальність культури

1. Глибинна потреба культури у карнавалі полягає в тому, що (дві відповіді):

- а) людям треба час від часу повставати проти культури і порядку;
- б) людям потрібний відпочинок і розваги;
- в) людям потрібна демонстрація багатства та розкошів;
- г) людям треба періодично звільнитися від повсякденних обов’язків.

2. Свята сатурналії та кронії в Римі та Греції були згадкою:

- а) про “золотий вік”, “докультурний період”;
- б) про злидні та нестатки минулого;
- в) про той час, коли не було примусу і нерівності;
- г) про період війн та катастроф.

3. Глибинна причина з’яви блазнів, трікстерів у культурі полягає в тому, щоб:

- а) дати свободу силам життя;
- б) виступити проти культурного порядку;
- в) зруйнувати культуру вщент, як певне “зло”;
- г) просто насмішити людей, дати змогу їм розважитись.

Особа та індивідуальність в культурі (за Г. Кнабе)

1. Провідну роль у культурі відіграє:

- а) людська особа;
- б) індивідуальність людини;
- в) індивід;
- г) особа та індивідуальність взаємодіють у культурі.

2. Поняття особа (“особистість”) характеризує:

- а) соціальну визначеність людини у культурі;
- б) самотність, неповторність людини;

- в) відірваність людини від культури;
- г) розчиненість людини у культурі.

3. Поняття “індивідуальність” у культурі характеризує:

- а) соціальну якість людини у культурі;
- б) неповторність та самотність людини;
- в) відірваність людини від культури;
- г) розчиненість людини у культурі.

**Витоки античної культури: значення поезії Гомера
(за його текстами)**

1. У стародавніх греків місце священних текстів у культурі по-сідали:

- а) обряди;
- б) олімпійські ігри;
- в) військові вправи;
- г) поеми Гомера.

2. Стиль Гомера вирізняється:

- а) наочністю, зрозумілістю зображення;
- б) неясністю, загадковістю;
- в) заплутаністю сюжету;
- г) ясністю і логічністю розповіді.

3. В епізоді впізнання Одисея його годувальницею можна побачити:

- а) символічність, втаємниченість;
- б) кінематографічність;
- в) деталізованість зображення;
- г) недомовленість, неясність.

4. Пройти у свій дім невпізнаним допомогла Одисею:

- а) богиня Афіна;
- б) дружина Пенелопа;
- в) богиня Афродита;
- г) бог Марс.

**Безперервність античних традицій у європейській культурі
(на прикладі Гомера – Вергілія; Горація – Пушкіна)**

1. Вергій в Енеїді:

- а) свідомо наслідував Гомера;
- б) підсвідомо наслідував Гомера;
- в) рішуче заперечував Гомера;
- г) заздри Гомеру й ненавидів його.

2. Пушкін порівняно з Горацієм (дві відповіді):

- а) більше зацікавлений у посмертній славі серед різних народів;
- б) більше вважає себе співцем свободи і милості;
- в) більше вважає себе співцем краси;
- г) з більшим презирством ставиться до народної слави.

3. Персонажі Вергілія це (дві відповіді):

- а) плідний результат його змагання з Гомером;
- б) майже нічого нового не дають порівняно з Гомером;
- в) значно вишуканіші, людяніші, як герої у Гомера;
- г) менш вишукані, примітивні, ніж у Гомера;

4. І Горацій, і Пушкін вважають (дві відповіді):

- а) слово міцніше за монументальні споруди;
- б) поезія приречена на загибель;
- в) поезія прославляє поета;
- г) поезія нікому не потрібна.

Античні традиції в “Енеїді” І. Котляревського

1. Котляревський написав пародію саме на “Енеїду” Вергілія, бо (дві відповіді):

- а) йому дуже не подобався цей твір, він викликав у нього відразу;
- б) об’єктом пародії міг бути будь-який інший твір, це не мало значення;
- в) “Енеїду” Вергілія пародіювали багато разів, тому що це був добре знаний, хрестоматійний твір;
- г) “Енеїда” Вергілія звеличувала імперський дух, а Котляревський оспівував своє, рідне.

2. Порівняно з “Енеїдою” Вергілія Котляревський покинуту Дідону:

- а) висміює;
- б) байдужий до страждань Дідони;
- в) співчуває Дідоні;
- г) стражданням і смерті Дідони надається народного колориту.

3. Твір Котляревського започаткував нову українську літературу:

- а) бо написаний барвистою народною мовою;
- б) бо класичним сюжетам надано народного колориту;
- в) бо римські герої не лише висміюються, а й українським темам надається епічного розмаху;
- г) все, зазначене вище.

4. Визначте, чи потрібний був після Котляревського переклад “Енеїди” українською мовою:

- а) не потрібний, бо такої барвистої мови після Котляревського вже ні в кого не було;
- б) потрібний, бо необхідне не лише пародійне, але й серйозне прилучення до традиції;
- в) не потрібний, бо ці сюжети вже давно вичерпані;
- г) потрібний, бо треба було вдосконалювати українську мову завдяки перекладам класики.

О. Лосєв про роль поняття “космос” у античній культурі

1. У античній культурі космос — це (дві відповіді):

- а) безмежний простір, як і в нашій культурі;
- б) велетенська жива істота, яку можна сприйняти і почути;
- в) одушевлена і розумна істота;
- г) просто сукупність незліченної кількості небесних тіл.

2. На відміну від античної культури, у буржуазно-капіталістичній на перше місце виступає:

- а) індивід, суб’єкт;
- б) Бог;
- в) бажання збагачення;
- г) безмежні простори Всесвіту.

3. На відміну від античної культури, в основу середньовічної культури покладено (дві відповіді):

- а) монотеїзм;
- б) політеїзм;
- в) абсолютний суб’єкт;
- г) індивід як суб’єкт.

Ф. Кессиді про джерала і сутність “грецького дива”

1. Найбільш продуктивне століття для давньогрецької культури це:

- а) V ст. до н. е.;
- б) IV ст. до н. е.;
- в) I ст. до н. е.;
- г) I ст. н. е.

2. Дух, яким була пройнята давньогрецька культура, це дух:

- а) агону, змагання;
- б) милосердя;
- в) зухвалості;
- г) поступливості.

3. Передумовою всіх досягнень стародавніх греків була безкорислива любов до:

- а) істини;
- б) батьківщини;
- в) жінки;
- г) практичних досягнень.

4. У стародавніх греків переважав розвиток:

- а) словесно-знакового мислення;
- б) образного мислення;
- в) обох типів мислення в їх поєднанні;
- г) мислення, спрямованого на практику.

5. Внутрішня свобода стародавніх греків закріплювалася передусім у зовнішніх формах:

- а) демократії;
- б) монархії;
- в) аристократії;
- г) олігархії.

6. Коли давньогрецька свобода “виходила з своїх берегів”, це породжувало:

- а) війну всіх проти всіх;
- б) хаос;
- в) тиранію;
- г) ще більшу свободу.

**Людина і Бог у культурі середньовіччя
(за “Сповіддю” Августина Блаженного)**

1. Августин був прихильником:

- а) циклічної моделі розвитку культури;
- б) лінійної моделі розвитку культури;
- в) хвильової моделі розвитку культури;
- г) поєднання всіх цих моделей.

2. Головне, що гідне пізнання, за Августином, це:

- а) людина;
- б) всесвіт;
- в) Бог;
- г) душа.

Діячі середньовіччя про роль Божественного Одкровення і волі
Божої в житті людини (Ф. Аквінський, папа Інокентій III)

1. Папа Інокентій III вважає, що:

- а) людина вінець творіння;
- б) людина — найнижча з усього створеного;
- в) людина — найулюбленіше створіння Боже;
- г) людина вища за Бога.

2. Ф. Аквінський вважає, що:

- а) розум вищий за віру;
- б) віра і розум незалежні одне від одного;
- в) віра і розум рівноправні;
- г) віра нижча за розум.

**Зіставлення античного та християнського світогляду:
Гомера та Біблії (Е. Ауербах).
(кілька відповідей)**

**1. Біблію, на думку Ауербаха, відрізняє від творів Гомера за
формою:**

- а) більша художня цілісність та гармонія;
- б) відсутність художньої цілісності, подібної до Гомера;
- в) більша ясність;
- г) більша символічність, втаємниченість.

**2. Біблію, на думку Ауербаха, відрізняє від творів Гомера за
змістом:**

- а) більший динамізм, внутрішній драматизм;
- б) більша універсальність;
- в) більша повільність розгортання дії;
- г) більша статичність.

**Пробудження почуття особистості в епоху Відродження
(за творами М. Монтеня)**

1. Книга М. Монтеня — це:

- а) перший у літературі роман;
- б) епічна поема;
- в) твір у жанрі есе;
- г) перший у літературі детектив.

2. Монтень за своїм світоглядом є:

- а) побожним та догматичним християнином;
- б) скептиком;
- в) войовничим католиком;
- г) войовничим безбожником.

3. Основна тема творів М. Монтеня, за його ж словами, — це:

- а) страждання рідної батьківщини;
- б) деморалізація еліти країни;
- в) він сам;
- г) придворне суспільство.

4. У своїй книзі М. Монтень намагається:

- а) виправдати себе;
- б) викрити гріхи інших людей;
- в) зобразити себе таким, яким він є;
- г) героїзувати себе.

**5. Навіть якщо Монтень входить у протиріччя сам із собою, він,
за його словами, не суперечить:**

- а) істині;
- б) Богу;
- в) історії;
- г) природі.

**Пробудження почуття особистості в епоху Відродження
(за творами У. Шекспіра)**

1. Людина, на думку Гамлета, боїться смерті, бо:

- а) боїться покарання за гріхи;
- б) не знає, що її чекає за порогом смерті;
- в) віри, яка була в людей у середньовіччі, вже немає;
- г) боїться наслідків своїх хибних вчинків перед Богом.

**2. Скажіть, який висновок можна зробити з розмови двох копа-
чів могил:**

- а) вони шукають правди;
- б) вони байдужі до добра і зла, їм аби зробити своє діло;
- в) вони цинічно зневажають засади суспільства;
- г) вони обґрунтовують важливість свого місця в суспільстві.

3. Кохання, за 43 сонетом Шекспіра, — це:

- а) світло в темряві буденності;
- б) гріх, бо заради нього людина здатна на все;
- в) прокляття, бо нещасне кохання позбавляє людину енергії життя;
- г) сонце, дає сенс буттю.

**4. Вірші Війона і Петрарки сповнені протиріч, поясніть причи-
ни:**

- а) ці протиріччя притаманні християнській свідомості, що поси-
лися в епоху Відродження;
- б) ці протиріччя у поезії — лише витівки красномовства;

- в) ці протиріччя виникають лише в епоху Відродження;
г) протиріччя загострилися, бо людина глибше відчуває самотність, потребу в іншій людині.

Б. Паскаль про трагічні протиріччя людського буття

1. Наука, на думку Паскаля, не може принести людині заспокоєння у найтяжчі моменти життя (дві відповіді):

- а) тому що людина відчуває свою мізерність перед нескінченністю Всесвіту й складністю мікросвіту;
б) тому що наука не має ніякого відношення до життєвих проблем;
в) тому що людина усвідомлює миттєвість свого буття перед вічністю;
г) тому що наука абстрактна, а життя конкретне.

2. Людина, за Паскалем, хоче знайти опору, а врятує:

- а) ніколи не зможе її знайти;
б) знаходить її в любові до Бога;
в) знаходить її в любові до рідної землі.

3. Людині, за Паскалем, мало жити своїм справжнім життям, вона хоче:

- а) видавати себе за когось іншого, заплутавшись остаточно, де правда;
б) робити лихо своїм ближнім через заздрість до них;
в) робити добро своїм ближнім заради любові до них;
г) померти як герой.

4. Людина, за Паскалем, створена, щоб:

- а) мислити;
б) відчувати;
в) страждати;
г) бути щасливим.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

В окремих випадках студент може самостійно запропонувати і розробити тему контрольної роботи за попереднім узгодженням її з викладачем.

Основні вимоги до контрольної роботи:

- обґрунтування обраної теми;
- опрацювання і конспективний виклад відповідних літературних джерел;
- авторський (творчий) розділ;
- список використаної літератури.

Обсяг роботи — до 20 друкованих сторінок.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Про значення терміна “культура”.
2. Характеристика культурологічних теорій ХХ ст. (О. Шпенглер, А. Тойнбі, М. Бердяєв).
3. Співвідношення понять “культура” і “цивілізація”.
4. Концепція культури З. Фрейда.
5. Людина як біологічна, соціальна і культурна істота.
6. Культура і особистість.
7. Традиція і новація в культурі.
8. Проблема культурогенези.
9. Міф як явище культури.
10. Художній образ.
11. Рефлексія як імпульс до виникнення культури (за П. Тейяром де Шарденом).
12. Культура як гра (Й. Хейзінга. Homo ludens).
13. Масова і елітарна культура.
14. Проблема впливу засобів масової інформації на особистість.
15. Молодіжна субкультура.
16. Культура як знакова система.
17. Символіка і символізм: проблема символу.
18. Аполлонічна та діонісійська засади європейської культури.
19. Виникнення і поширення писемності.
20. Культура Стародавньої Греції: скульптура і архітектура.
21. Афіни доби Перикла.
22. Давньогрецький театр: Есхіл, Софокл, Евріпід, Арістофан.
23. Мистецтво як наслідування природи: концепція Арістотеля.
24. Космоцентризм античної культури.
25. Давньогрецький поліс: політика, правопорядок і закони.
26. Гай Юлій Цезар — імператор і письменник.
27. Давній Рим за часів імператора Августа.
28. Поезія доби Августа: Гораций, Вергілій, Овідій.
29. Давньоримський скульптурний портрет.
30. Марк Аврелій — імператор і філософ.
31. Августин Аврелій. “Сповідь”.
32. Виникнення християнства і перші століття його існування; його вплив на культуру античності.
33. Києво-Могилянська академія як осередок культури.
34. Українська культура в контексті європейських культур.
35. Теоцентризм середньовічної християнської культури.

36. Готичний собор як модель середньовічного Всесвіту.
37. Лицарство, його естетичний ідеал.
38. Романський стиль в архітектурі.
39. Символізм християнського мистецтва.
40. Середньовічні уявлення про будову світу в "La divina commedia" Данте.
41. Культура Відродження як синтез (діалог) античної і середньовічної християнської культур.
42. Італійське Відродження і північне Відродження: подібність і відмінності.
43. Протестантизм і дух капіталізму (за М. Вебером).
44. Раціоналізм Нового часу.
45. Культура розуму і культура почуття.
46. Раціоналізм та ірраціоналізм: за і проти.
47. Українська барокова культура.
48. Культура доби бароко: метафора як єдність протилежностей.
49. Концепція єдиної істини і концепція множинної істини в історії культури.
50. Плюралізм постмодерну.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Актуальные проблемы XX века: Учеб. пособие.* — М., 1993.
2. *Арутюнов С. А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие.* — М., 1989.
3. *Асеев Ю. С. Архитектура Київської Русі.* — К., 1969.
4. *Бахтин М. М. Творчество Ф. Рабле и народная культура Средних веков и Ренессанса.* — М., 1985.
5. *Белова Т. В. Культура и власть.* — М., 1991.
6. *Бердяев Н. А. Смысл истории.* — М., 1990.
7. *Бокань В. А. та ін. Історія культури України (у запитаннях і відповідях).* — К., 1993.
8. *Бокань В. А. Культурологія.* — К., МАУП, 2003.
9. *Быстрицкий Е. К. Феномен личности: мировоззрение, культура, бытие.* — К.: Наук. думка, 1991.
10. *Бытие человека в культуре.* — К.: Наук. думка, 1992.
11. *Взаимодействие культур Востока и Запада / Отв. ред. Е. П. Чельшев.* — М., 1987.
12. *Всеобщая история искусств.* — М.: Искусство, 1958–1970.
13. *Вернан Т. П. Происхождение древнегреческой мысли.* — М., 1988.

14. *Вернадський В. І. Українське питання і російська громадськість // Дружба народів.* — 1990. — № 3.
15. *Гарэн Э. Проблемы итальянского Возрождения.* — М., 1986.
16. *Гаспаров М. Л. Занимательная Греция.* — М., 2000.
17. *Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин.* — К.: Дніпро, 1993.
18. *Гончаренко М. Духовна культура.* — К., 1986.
19. *Гончаренко Н. В. Диалектика прогресса культуры.* — К., 1987.
20. *Грушевський М. С. Духовна Україна.* — К.: Либідь, 1994.
21. *Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства.* — М.: Искусство, 1998.
22. *Гуревич А. Я. Категория средневековой культуры.* — М., 1984.
23. *Давня історія України.* — К.: Либідь, 1994.
24. *Дзюба І. "Бо то не просто мова, звуки..."* — К., 1989.
25. *Дмитриева Н. А. Краткая история искусств.* — М., 1991.
26. *Замалиев А. Ф., Зоц В. Л. Мыслители Древней Руси.* — К., 1987.
27. *Запад и Восток: традиции и современность: Учеб. пособие.* — М., 1993.
28. *Ильина Т. В. История искусств. Западноевропейское искусство.* — М., 1983.
29. *История европейской культуры / Авт.-сост. А. В. Пустовит.* — К., МАУП, 2002.
30. *История культуры России: Учеб. пособие.* — М., 1993.
31. *История мировой культуры. Наследие Запада.* — М., 1998.
32. *Історія і теорія світової і вітчизняної культури.* — К.: Вища шк., 1993.
33. *Історія українського мистецтва: В 6 т.* — К., 1966–1970.
34. *Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича.* — Львів, 1937, 1993.
35. *Культура и развитие человека.* — К.: Наук. думка, 1989.
36. *Культурологія: Учеб. пособие.* — М., 1998.
37. *Культурологія: Навч. посіб. / За ред. проф. В. М. Пічі.* — Львів, 2003.
38. *Культура Древнего Египта.* — М., 1976.
39. *Культура Древней Индии.* — М., 1975.
40. *Культура эпохи Возрождения.* — Л., 1986.
41. *Культура українського народу: Навч. посіб.* — К.: Либідь, 1994.
42. *Культурне відродження в Україні: історія і сучасність.* — Тернопіль, 1993.
43. *Культура і побут населення України.* — К., 1991.
44. *Культура Средних веков и Нового времени.* — М., 1987.
45. *Левек П. Эллинистический мир.* — М., 1989.
46. *Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения.* — М., 1983.

47. *Маланюк Є.* Нариси з історії нашої культури. — К.: Обереги, 1993.
48. *Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янського народу.* — К.: Наук. думка, 1993.
49. *Моль А.* Социодинамика культуры. — М., 1973.
50. *Муравьев А. В., Сахаров А. М.* Очерки истории русской культуры XI–XVII вв. — М., 1984.
51. *Оссовская М.* Рыцарь и буржуа. — М., 1987.
52. *Огієнко І.* Українська культура. — К.: Абрис, 1993.
53. *Петров Т. К.* Язык, знак, культура. — М., 1992.
54. *Петрухинцев Н. Н.* XX лекцій по истории мировой культуры. — М., 2001.
55. *Полікарпов В. С.* Лекції з історії світової культури: Посібник. — Харків, 1990.
56. *Полікарпов В. С.* Лекции по культурологии. — М., 1997.
57. *Померанцев Н. А.* Эстетические основы искусства Древнего Египта. — М., 1985.
58. *Попович М. С.* Мироззрение древних славян. — К., 1985.
59. *Розумович Н. Н.* Политическая и правовая культура. Идеи и институты Древней Греции. — М., 1989.
60. *Самосознание европейской культуры XX века.* — М., 1991.
61. *Семчишин Я.* Тисяча років української культури. — Львів, 1993.
62. *Симонов П. В.* и др. Происхождение духовности. — М., 1989.
63. *Сорокин П.* Человек. Цивилизация. Общество. — М., 1992.
64. *Тайлор Э.* Первобытная культура. — М., 1989.
65. *Удальцова З. В.* Византийская культура. — М., 1988.
66. *Фромм Э.* Бегство от свободы. — Минск, 2003.
67. *Хейзинга Й.* Осень средневековья. — М., 1988.
68. *Хижняк З. І.* Києво-Могилянська академія. — К., 1988.
69. *Художественная культура в докапиталистических формациях /* Ред. М. С. Кагана. — Л., 1984.
70. *Шпенглер О.* Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. — М., 1993. — Т. 1.

Додаткова

71. *Асеев Ю.* Шедевры світової архітектури. — К., 1982.
72. *Білецький П.* У контексті світового авангарду. — К., 1990.
73. *Богословский М.* Парадоксы культуры XX столетия. — Харьков, 2000.
74. *Винничук Л.* Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. — М., 1988.
75. *Григорович В.* Великие музыканты Западной Европы. — М., 1982.
76. *Грищенко В.* Культура эпохи Просвітництва. — К., 1994.

77. *Єфименко В.* Культура середньовіччя. Культура Відродження. — К., 1994.
78. *Зубов В.* Леонардо да Винчи. — М., 1982.
79. *Иванов К.* Многоликое средневековье. — М., 1996.
80. *Ивбулис В.* Модернизм и постмодернизм. — М., 1988.
81. *Иванов К.* Трубадуры, труверы и миннезингеры. — М., 1997.
82. *Історія української та зарубіжної культури.* — К., 1999.
83. *Кантор А.* Изобразительное искусство XX века. — М., 1973.
84. *Карсавин Л.* Культура средних веков. — К., 1995.
85. *Корінний М.* Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. — К., 2000.
86. *Краснодембський З.* На постмодерністських роздоріжжях культури. — К., 2000.
87. *Крип'якевич І.* Історія української культури. — К., 1999.
88. *Куликова И.* У истоков модернизма. — М., 1980.
89. *Культура народов Центральной и Юго-Восточной Европы XVIII–XIX вв.* — М., 1990.
90. *Куманецкий К.* История культуры Древней Греции и Рима. — М., 1990.
91. *Ліндсей Д.* Коротка історія культури від доісторичних часів до доби Відродження. — К., 1995.
92. *Лінч Джозеф.* Середньовічна церква. — К., 1994.
93. *Лозовий О.* Основи художньої культури. — Харків, 1997.
94. *Лосев І.* Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. — К., 1995.
95. *Лотман Ю.* Беседы о культуре. — М., 1994.
96. *Лотман Ю.* Феномен культуры. — М., 1978.
97. *Макаров А.* Світло українського бароко. — К., 1994.
98. *Митці України: Енциклопедичний довідник.* — К., 1992.
99. *Нейхардт О., Шишова І.* Сім чудес світу. — Одеса, 1996.
100. *Ничкало С.* Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник. — К., 1999.
101. *Обломиевский Д.* Французский классицизм. — М., 1988.
102. *Підлісна Г.* Світ античної культури. — К., 1889.
103. *Полікарпов В.* Лекції з історії світової культури. — К., 2000.
104. *Постмодерн в філософії, науці, культурі.* — Харків, 2000.
105. *Тайлор Э.* Первобытная культура. — М., 1989.
106. *Теорія та історія світової і вітчизняної культури.* — Львів, 1992.
107. *Шейко В.* Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ. — Харків, 1999.
108. *Юхвидин П.* Мировая художественная культура. — М., 1996.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Плани самостійної роботи дисципліни “Історія європейської культури”	3
Тестові завдання.....	6
Вказівки до виконання контрольної роботи	14
Теми контрольних робіт.....	15
Список літератури.....	16

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. М. Толкачова*
Комп'ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4457

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*

